

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 97/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť L. S., B., toho času vo väzbe, právne zastúpeného advokátom JUDr. J. O., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 153/2010 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 8. júna 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. S. o d m i e t a z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. októbra 2011 doručená a 12. decembra 2011 doplnená sťažnosť L. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len

„listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 153/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 8. júna 2011 (ďalej aj „žiadosť o prepustenie z väzby“).

2. Zo sťažnosti, jej doplnenia a príloh k nej vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 68/2010 z 30. apríla 2010 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s tým, že väzba uňho začala plynúť 26. apríla 2010. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 5 Tpop 13/2010 z 26. mája 2010 rozhodol o zmene dôvodov väzby sťažovateľa len podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Okresný súd svojím ostatným rozsudkom č. k. 2 T 153/2010-527 z 8. júna 2011 uznal sťažovateľa vinným zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorý sťažovateľ napadol odvolaním, o ktorom v súčasnom období prebieha odvolacie konanie na krajskom súde.

3. Sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu na hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 8. júna 2011 požiadal o prepustenie z väzby s poskytnutím písomného sľubu ako možnosti náhrady väzby. Jeho žiadosti okresný súd uznesením č. k. 2 T 153/2010-538 z 8. júna 2011 zamietol. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 24/11 z 30. augusta 2011 zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z obsahu podanej sťažnosti a jej doplnenia vyplýva, že sťažovateľ napáda postup okresného súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktorého nedostatky mali spočívať predovšetkým v oneskorenom predložení veci na nadriadený krajský súd, ktorý mal právomoc rozhodnúť o opravnom prostriedku podľa § 193 Trestného poriadku. V sťažnosti uvádza: „*Okresný súd v Bardejove predložil spis na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove dňa 24. 08. 2011, teda po viac ako 2 mesiacoch, čo*

je možné hodnotiť ako zbytočné prietahy v konaní, čím porušil moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy...“

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo L. S. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 38 ods. 2 Listiny... a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu v Bardejove v konaní vedenom pod sp. zn.: 2 T 153/2010 porušené bolo.

2. L. S. priznáva finančné zadošťačenie v sume 3.000 Eur...

3. Okresný súd v Bardejove je povinný uhradiť L. S. trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 Eur...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. Ústavný súd je v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom sťažnosti (návrhom na rozhodnutie), teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

8. Sťažovateľ namieta porušenie základného svojho práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 8. júna 2011, ktoré malo trvať neprimerane dlhú dobu a malo spočívať v pochybení okresného súdu, ktorý „... predložil spis na rozhodnutie Krajskému súdu... po viac ako 2 mesiacoch, čo je možné hodnotiť ako zbytočné prietahy v konaní...“.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 38 ods. 2 listiny) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

10. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytykávaným z jeho strany

dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

11. Právo byť vo väzbe len po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo prepustený počas konania, predstavuje iné základné právo, než akým je právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy). Podľa ústavného súdu «Vzťah medzi právami podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 ústavy je obdobný ako medzi právami podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 dohovoru. Zatiaľ čo čl. 6 ods. 1 v časti týkajúcej sa primeranosti lehoty na prejednanie vecí súdom sa vzťahuje na všetkých účastníkov súdneho konania s cieľom chrániť ich pred nadmernými procesnými prietahmi, čl. 5 ods. 3 sa týka len obvinených osôb, ktoré sú pozbavené osobnej slobody, a ochraňuje ich pred neopodstatnene dlhou väzbou (obdobne pozri napr. rozsudok vo veci Stögmüller v. Rakúsko, 10. novembra 1969, strana 40, § 5, na ktorý odkazuje aj rozsudok vo veci Punzelt, § 98). Zákonite potom aj slovne príbuzné pojmy, akými sú napríklad „primeraná lehota“ alebo „bez prietáhov“ sa vykladajú sčasti odlišne pri čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru v porovnaní s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru» (III. ÚS 7/2000). Pôsobnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého sťažovateľ namieta porušenie svojho práva, sa vzťahuje iba na konanie, v ktorom sa rozhoduje o občianskych právach alebo záväzkoch, prípadne o oprávnenosti trestného obvinenia. O oprávnenosti trestného obvinenia sa rozhoduje v trestnom konaní, s ktorým súvisí, predchádza mu alebo po ňom nasleduje rad konaní alebo rozhodnutí, ktoré sa priamo netýkajú oprávnenosti trestného obvinenia, a spravidla tieto konania, medzi iným aj konanie o rozhodnutí o väzbe, nepodliehajú režimu čl. 6 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Tento článok dohovoru sa tiež zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe vrátane konania a rozhodovania trestného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05). Ústavný súd v tejto súvislosti rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok De Wilde et al v. Belgicko z 18. júna 1971). Uvedený výklad sa uplatňuje aj vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ktorých porušenie sa namieta.

12. Sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený právnym zástupcom, namieta porušenie svojho práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorého malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý s viac ako dvojmesačným oneskorením postúpil vec krajskému súdu. Namietat' uvedený postup okresného súdu nie je možné prostredníctvom v petite sťažnosti označených základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré sa na daný prípad vecne nevzťahujú. Pokiaľ sa sťažovateľ mienil právne účinným spôsobom domáhať ochrany svojich porušených práv postupom okresného súdu, ktorý o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nekonal dostatočne rýchlo, mal tak urobiť prostredníctvom práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru.

13. Článok 17 ods. 2 ústavy upravuje ústavnoprosesný princíp uplatňujúci sa pri obmedzovaní osobnej slobody ako základnej hodnoty v demokratickom a právnom štáte. K obmedzeniu osobnej slobody podľa citovaného článku môže dôjsť len z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Takýmto dôvodom je aj väzba obvineného, ktorá je zabezpečovacím prostriedkom slúžiacim výnimočne na zaistenie osoby obvineného na účely trestného stíhania, ktorej základným cieľom je to, aby neprítomnosť osoby obvineného najmä v počiatočnom predsúdnom (ale aj súdnom) štádiu trestného stíhania nezmarila cieľ trestného konania vyjadrený v § 1 ods. 1 Trestného poriadku.

14. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby.

15. Dohovor v čl. 5 a ústava v čl. 17 sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca.

16. Sťažovateľom označené práva, ktorých porušenie namieta, nachádzajú svoj význam v postupe a rozhodovacej činnosti súdov pri rozhodovaní v merite veci, teda o vine a treste obžalovaného za trestnú činnosť kladenú mu za vinu prokurátorom v konaní pred súdom. Sťažovateľ v tomto rozsahu pred podaním ústavnej sťažnosti disponoval účinným prostriedkom nápravy podľa § 55 Trestného poriadku, prostredníctvom ktorého je možné namietať prieťahy v postupe okresného súdu. Rovnako je z obsahu spisu nesporné, že okresný súd vecne rozhodol 8. júna 2011 a spis sa v súčasnosti nachádza na krajskom súde v dôsledku podaného odvolania. Sťažovateľ podal sťažnosť na ústavnom súde až 10. októbra 2011, t. j. v čase, keď k prieťahom v činnosti okresného súdu už nemohlo dochádzať.

17. Vzhľadom na absenciu vecného súvisu medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 8. júna 2011 a v petite označenými článkami ústavy, listiny a dohovoru ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažovateľom podanej sťažnosti rozhodol o jej odmietnutí z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými požiadavkami sťažovateľa uplatnenými v podanej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. februára 2012